

Aan de Minister van Klimaat en Groene Groei

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Realisatie
Energietransitie

Auteur

[Redacted signature block]

TER BESLISSING

Datum

28 augustus 2025

Kenmerk

DGKE-DRE / 100846442

nota

TER ONDERTEKENING

Actieplan windenergie op zee

Parafenroute

[Redacted signature line]

Kopie aan

Bijlagen

1. Tweede Kamerbrief
2. Actieplan Windenergie op zee + bijlage met overzicht bestaande maatregelen om elektriciteitsvraag industrie te stimuleren
3. Studie naar CfD's aan de vraagkant
4. Vertrouwelijke bijlage inschatting verdragingskosten

Aanleiding

De businesscase van nieuwe windparken op zee staat op dit moment onder druk, waardoor de uitrol dreigt te stokken. U heeft daarom een Actieplan voor windenergie op zee aangekondigd. Met het Actieplan doet u ook verschillende moties en toezeggingen af.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om:

- Akkoord te gaan met de Kamerbrief en de volgende bijlages; en de Kamerbrief en aanbestedingsformulier voor de RFL te ondertekenen:
 - Bijlage 1: Actieplan windenergie op zee.
 - Bijlage 2: Overzicht van bestaande maatregelen om elektriciteitsvraag te stimuleren in de industrie.
 - Bijlage 3: Studie *Contracts for Difference* voor elektrificatie van de Nederlandse industievraagzijde.
 - Bijlage 4: Vertrouwelijke bijlage inschatting verdragingskosten. U wordt geadviseerd om deze bijlage vertrouwelijk aan de Kamer te sturen. De bijlage bevat namelijk bedrijfsvertrouwelijke informatie van TenneT. Zodra de definitieve kosten bekend zijn zullen deze landen in de kostenraming van TenneT, waarover het kabinet de Kamer in openbaarheid informeert.
 - Bijlage 5: Aanbestedingsformulier voor de RFL.
- Deze stukken in RFL en MR te behandelen en op Prinsjesdag aan de Tweede Kamer te versturen. De overkoepelende brief bij de Klimaat- en Energienota die eveneens met Prinsjesdag wordt verstuurd, zal verwijzen naar de Kamerbrief over het Actieplan windenergie op zee.

Kernpunten

Hoofdpijnen van het Actieplan windenergie op zee

- Wanneer het huidige kabinet geen actie onderneemt, is de verwachting dat volgend jaar de ontwikkeling van windparken op zee stilvalt. Een deel van de energietransitie komt daarmee stil te vallen en klimaat- en energiedoelen raken verder buiten bereik. Gegeven de verplichtingen voor de aanleg van het net op zee die TenneT al is aangegaan zijn hier ook hoge maatschappelijke kosten aan verbonden.
- Om de businesscase voor windparken op zee te versterken wordt zowel op vraag- als op aanbodontwikkeling ingezet. Het Actieplan gaat in op beide aspecten.
- Vanwege de demissionaire status van het kabinet worden er nu alleen maatregelen genomen die op de korte termijn noodzakelijk zijn om de realisatie van windparken niet geheel te laten stilvallen en om de gevolg(kost)en voor TenneT te beperken. Grote nieuwe maatregelen voor vraagontwikkeling en maatregelen voor aanbodstimulering vanaf 2027 worden aan een volgend kabinet gelaten.
- In de Kamerbrief en het Actieplan windenergie op zee informeert u de Kamer over het Actieplan windenergie op zee met als belangrijkste maatregelen: het voornemen om volgend jaar 2 GW windparken te vergunnen met subsidie en de voorbereidingen daarvoor te treffen; en de verlenging van de Indirecte Kosten Compensatie met een jaar.
- Het Actieplan bevat daarnaast een overzicht van bestaande maatregelen en mogelijke aanvullende maatregelen voor een volgend kabinet. Op deze manier draagt u het dossier netjes over.
- Daarnaast biedt u via het Actieplan het eindrapport aan van een verkenning naar *Contracts for Difference* (CfD's) voor industriële elektrificatie. Dit gaat om een CfD aan de vraagkant en dus niet om de CfD voor de aanbodkant (windparken op zee). De tweede wordt eveneens uitgewerkt om medio 2027 inzetbaar te zijn.
- De studie laat zien dat een goed ontworpen CfD prijsrisico's voor de industrie kan beperken en daarmee investeringen in elektrificatie en de vraag naar hernieuwbare elektriciteit kan stimuleren. Gezien deze uitkomst zal dit instrument nader worden verkend, waarbij gekeken zal worden naar kwantificering, doelmatigheid en samenloop of concurrentie met andere instrumenten met effect op de elektriciteitsmarkt.

Timing

U wordt geadviseerd het Actieplan met Prinsjesdag te versturen, omdat:

- U het actieplan in april heeft aangekondigd in reactie op grote zorgen in de Kamer en samenleving over stilvallen van windenergie op zee.
- Meerdere moties de urgentie onderstrepen. Deze zijn breed gedragen door de Kamer waaronder coalitiepartijen.
- Een brede coalitie (VEMW, VNO-NCW, Energie-Nederland, NedZero, TenneT en Netbeheer Nederland) roept in gezamenlijkheid op tot actie om te voorkomen dat de ontwikkeling van windenergie op zee verder stagneert.
- Zij hebben hierover ook een brief aan fractievoorzitters gestuurd met het oog op de aanstaande Begrotingsbehandeling.

- Windparken op zee een essentieel onderdeel zijn van het NL toekomstige energiesysteem; het is de enige realistische schaalbare duurzame bron voor 2040. Door het Actieplan op Prinsjesdag te versturen is er meteen context over de budgettaire besluiten die met de Ontwerpbegroting naar buiten komen.
- De planning voor de subsidietender krap is (verwachte sluiting in september 2026) en vereist verdere uitwerking van juridische trajecten (nationaal en EU-staatssteuningtoedkeuring). Onderdeel hiervan is een analyse en consultatie door Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).

Moties en toezeggingen

Met deze Kamerbrief doet u 4 aangenomen moties en 2 toezeggingen af:

- Motie Grinwis c.s.¹ over hoe de tenders voor wind op zee een grotere kans van slagen krijgt.
- Motie Postma c.s.² over het verminderen van de risico's voor de tender van wind op zee van 2025. Deze en voorgenoemde moties heeft u gedeeltelijk afgedaan in de Kamerbrief over de ontwikkelingen van tenders afgelopen mei.³
- Motie Postma c.s.⁴ om o.a. met een concreet actieplan te komen.
- Motie Erkens⁵ over het onderzoeken van *Contracts for Differences* in combinatie met een invoedingstarief.
- Een toezegging over RES en wind op zee aan het lid Kröger.⁶
- Een toezegging over negatieve prijzen, *Contracts for Difference* en langetermijnprijsgaranties.⁷

Toelichting

Vormgeving en vervolgproces tender met subsidie

- Op korte termijn (tot juli 2027) kan windenergie op zee enkel worden ondersteund met het 'Tijdelijk ondersteuningsmechanisme windenergie op zee' (Towoz) op basis van rekenmethodiek van de SDE++. Voor Towoz worden momenteel de noodzakelijke voorbereidingen getroffen.
- De vorm te geven subsidieregeling zal werken met een maximum indieningsbedrag. Het maximum indieningsbedrag komt voort uit een analyse waaruit blijkt dat de maatschappelijke waarde van subsidietenders (broeikasgasemissies, vermeden extra kosten van TenneT door vertraging en gasimport) hoger is dan de maatschappelijke kosten.
- Dit maximumbedrag zorgt met deze aanpak vanuit de totale maatschappelijke kosten en baten echter niet met zekerheid voor een rendabele businesscase. Dit risico wordt gemitigeerd door voorafgaand aan openstelling van de tender door PBL een analyse te laten maken over een aantal financiële waardes in de subsidieregeling en een marktconsultatie te houden.

¹ Kamerstukken II 2024/2025, 33561, nr. 71.

² Kamerstukken II 2024/2025, 33561, nr. 73.

³ Kamerstukken II 2024/2025, 33561, nr. 84.

⁴ Kamerstukken II 2024/2025, 32813, nr. 1487.

⁵ Kamerstukken II 2024/2025, 32813, nr. 1446.

⁶ Kamerstukken II 2024/2025, TZ202502-010.

⁷ Kamerstukken II 2024/2025, TZ202505-077.